

וילהלם מילר

לבי שלך ולעולם יהיה הוא שלושה שירים מתוך "בת הטוחן היפה"

מגרמנית: עמרי לוין

וילהלם מילר, שנולד ב-1794 ומת בגרמניה ב-1827, הפך אחרי מותו למשורר מופר שמילות שיריו נישאות בפי כול, אך בה בעת היה גם מושא ללגלוג. רוב הקוראים שמעו עליו בזכות הלחנים הנפלאים של פרנץ שוברט לשני מחזורי השירה הגדולים שלו, "בת הטוחן היפה" ו"מסע החורף". שיריו הרומנטיים רצופים קלישאות: דימוי האהבה כפרח (שפורח ונובל), הלב ככלי נגינה שעליו האהבה פורטת, הפנייה הבלתי פוסקת אל הטבע שישתתף ברגשות הדובר, הכמיהה למוות עם אבדן האהבה וכו'. הסיפור של מחזור "בת הטוחן", ששלושה משיריו מובאים פה, פשוט להפליא: נער שוליה מתאהב בבת הטוחן, שהיא בת אדונו. היא מעדיפה על פניו גבר אחר, צייד. הוא אינו יכול לשאת את הכאב ושם קץ לחייו בתוך פלג, לאחר שהוא שופך אליו את יגונו. ועם כל קלישאותיו הרומנטיות, זהו מחזור שירים מלא קסם, שזכה לחיי נצח בזכות אחת ההלחנות היפות ביותר בהיסטוריה של המוזיקה.

קוצר רוח

אֲנִי רוֹצֶה לְחַרֵּט בְּכָל חֶרֶשׁ,
רוֹצֶה לְכַתֵּב בְּאַבֵּן הַקִּדְשָׁה,
לְזַרֵּעַ זֹאת בְּתֵלֶם הַנְּחָרֶשׁ,
יַחֲשֹׁף אֶת הַכְּתוּב כָּל צֵיץ חֲדָשׁ;
לְכַתֵּב זֹאת עַל נֵיר, עַד קֶצֶה קֶצֶהוּ:
לְבִי שְׁלֶךְ, וְלְעוֹלָם יִהְיֶה הוּא.

אֲנִי גַם אֶגְדֵּל גּוֹזֵל זֶרְזִיר,
שֶׁיִּדְבֵּר בְּקוֹל צִלּוּל, בְּהִיר,
שֶׁצִּלִּיל קוֹלוֹ יִהְיֶה כְּמוֹ קוֹלִי,
עִם רִגֵּשׁ שֶׁמְצִיף אֶת כָּל כְּלִי;

בְּחֻלּוֹנֶיךָ יִשְׁיֵר בְּמִלּוֹא חֲזֵהוּ:
לְבִי שְׁלָךְ וּלְעוֹלָם יִהְיֶה הוּא.

אֲנִשְׁם אֶת זֹאת לְרוּחַ שְׁחַר טוֹב,
אֶלְחֹשׁ זֹאת אֶל הַחֶרֶשׁ הָרֵטֵב.
לוֹ רַק בָּשָׂר זֹאת זֶהר הַפְּרִיחָה!
אֶת זֹאת בְּכָל מְקוֹם הִיא מְרִיחָה!
גָּלִים, הִתְדַחֲפוּ גִלְגָּל – וְזֶהוּ?
לְבִי שְׁלָךְ וּלְעוֹלָם יִהְיֶה הוּא.

חֲשַׁבְתִּי שְׁבַמְבְּטֵי רוֹאִים
שְׁסַמְקַעַל לְחַיֵּי כָּבֵד מְאֻדִּים,
שְׁפִי, גַּם בְּלִי מְלִים, אוֹתִי יִסְגִּיר,
בְּקוֹל תִּכְרִיז כָּל נְשִׁימַת אֲוִיר;
אֶךְ כָּל סִימָן חֲרֵד עָלָה בְּתֵהוּ:
לְבִי שְׁלָךְ וּלְעוֹלָם יִהְיֶה הוּא.

שלי!

פֶּלֶג, שְׁתַּק וּשְׁמַע קוֹלִי!
אֵל תְּנוּעוֹ, גִּלְגָּלִים!
וְכָל צִפּוֹר שֶׁשָּׁם בִּיעֵר
אֶפְלוּלִי –
אֵל תִּשְׁירוּ שִׁיר לִילִי!
כָּל קִיכָּלִי,
פֹּה אֶצְלִי –
שִׁיר אֶחָד הִשְׁמִיעוּ לִי:
בֵּית טוֹחַן, אֶהוּבָתִי – שְׁלִי!
לִי!
אֵין לָךְ, אָבִיב, עוֹד פֶּרַח בְּשִׁבְלִי?
שֶׁמֶשׁ, זֶה אוֹרֶךְ הָאֶצִּילִי?
כִּי נִרְאָה שְׁכָל כָּלִי,
עַם אֲשֶׁרִי בַּמָּלָה "שְׁלִי",
לְבַדִּי כָּאֵן בִּיקוּם – זֶה גּוֹרְלִי.

הצבע הרשע

רְצִיתִי אֶל הָעוֹלָם לְצִאתָ,
לְצִאתָ לִי אֶל הָעוֹלָם.
לוֹ רַק הָיָה פָּחוֹת יָרֵק
בְּאַחוּ, בִּיעֵר גַּם!

רוֹצֶה אֶת כָּל הָעֲלִים כָּלָם
לְתֵלֵשׁ מִן הַבָּדִים.
רוֹצֶה אֶת כָּל הַדְּשָׁאִים כָּלָם
מִדְּמַע לְהַלְבִּין.
יָרֵק! הוּ, צֶבַע מְרָשָׁע,
מִדּוּעַ בִּי תִבְיֵט?
טוֹחֵן לְבֹן, מְסַכֵּן, אֲמָלֵל –
מוֹלִי תַחְצִיף, תִּלְעֵג, תִּקְנִיט?

אֲנִי רוֹצֶה לְשַׁכֵּב מוֹל דִּלְתָה
בְּשִׁלְג וּסְעָרוֹת,
לְשִׁיר לִי בְּשִׁקְט מְלָה אַחַת,
לוֹמֵר: "לְהַתְרַאוֹת!"

שְׁמַע, כְּשֶׁהֶקְרַן מְרִיעָה
נִפְתַּח חֲלוֹן בֵּיתָה.
עַל אֵף שְׁלֹא תִרְאֶה אוֹתִי,
אֲנִי רוֹאֶה אוֹתָהּ.

וְאֵת הַסֵּרֶט הַיָּרֵק
עֲלִיךָ כְּבֹר לְפָרֶם.
לְאוֹת פְּרֻדָּה יָדָךְ – תִּנֵּי לִי,
הֵי שְׁלוֹם, שְׁלוֹם!